

НИКОЛАЙ НЕКРАСОВ ОТКЪСИ ОТ ПЪТНИТЕ БЕЛЕЖКИ НА ГРАФ ГАРАНСКИ

Превод от руски: Андрей Германов, —

chitanka.info

Аз славно пътешествах: руският ни край
оригинален външен вид и облик има;
о, не, че във селата крѣчмите са рай,
о, не, че писарят в града рушвет не взима —
с грамадни форми тук обайва ни света,
с огромни, несънувани дори простори.
Безбрежно-ширните пространства на степта
ливади се зоват; и плуг да ги заповор —
те нямат край! Села из лесовете стоят
подобно острови до далнините сини,
красят полето, а очите ви зоват
на работата селска пѣстрите картини...
Работи като мравка нашият селяк,
и грубите ръце, лицата загорели
не ме учудват вече — аз от мрак до мрак
във полски труд ги наблюдавам от недели.
Но не мѣжете само впримчил е трудът —
дечица, даже бременни жени и баби —
те общо цял живот се трудят и тѣрпят
и тѣжно е, че някои са бледни, слаби!
Аз мисля си, че многото гори, земи
ги карат да работят като луди.
Селякът алчен трябва да се вразуми,
че зле за него е тѣй жадно да се труди!
С такава цел навярно между тях
мѣже в сюртуци немски важно скитат.
На някои камшик в ръцете аз видях...
Добре! Та как ли инак ще ги превѣзпитат —
простаците!...

Какви реки шумят в степта!
Какви гори! Пейзажът руски скоро, боже,
ще затѣмни прехвалената красота
на Рейн — кѣлна се! Но на Франция — не може!
Във Франция аз своята младост преживях,
пред нея, както казват, всичко свива шия,

но все пак аз пред всички честно си признах:
съвсем не мислех, че такава е Русия!
Природа — бива я! Признавам — красотата,
рушвети няма, спях и ядох за петима.
Да! Има средство да пътуваш по света —
със френска кухня и със руско графско име!...

Едно е лошо — че навсякъде до днес
със все една и съща приказка негодна
селякът дразни съвестта ми благородна
и моята сиятелна дворянска чест:
помещчик ли е — значи, е злодей, мъчител,
управител — отявлен кождодер, грабител!
Запитам ли коларя: „Кой живее тук?“
— Помещчик... „Добър ли е?“ — Ами, че... бива...
но... „Що братле?“ — Май с малко тежък е юмрук

—
като те перне — край!... „Да, хун — с природа
дива...“

— А, не, че нещо! Малко е така... гневлив,
но инак е добра душа — това е знайно.
Със нас дори е често ласкав и правдив,
а някога избива зъби — тъй, случайно.
Е, лош — не лош, все пак е поносим,
по-лоши има. Ето — сочи ми коларя —
тук славно селяните се разпразяха с един.
„А? Как?“ — Направиха кайма от господаря...
„Как тъй?“ — Ревнивец-мъж накълцал го със стръв
жив — къс по къс, попаднал в лапите му, значи...
„Защо?“ Защо ли? — Имал обичай такъв:
на своя гвоздей чужда шапка да закачи.
„Какво?“ — Ожени ли се някой — първа нощ
жена му по закон ще спи със господаря.
И тръгнал с нея той... Ала народът лош...
Мъжът търпял, не хващал първо вяра,
накрая със сатъра... Но погледнете тук дори:
хей там се вижда хълм. Във къщата над него

живеят четири помешчици-сестри.
Тях селянията за срам и присмех взе ги.
Имението — седем къщи, беднота,
едва се поминуват, каквото и да правят.
Не стига туй, но всяко лято за беда
помешчиците по детенце им доставят... —
за десетина годни селският народ
увеличи се с тридесет и трима души —
не ги е еня, а селякът цял живот
се бъхти и гладува, та се вдига пушек...

Навсякъде — едно: кой със слуга ноще
обирничел; кой сгазил мъничко човече...
Неща такива толкоз много чух, че те
ми доскучаха и не ги и пиша вече.
Нима такива са дворяните в Русия?
Аз бях у някои: е, груби са, не крия —
той казва на жена си „ти“, а тя на него „вие“,
ракия, кал, кожуси, воня, мръсотия...
Но има други: дом приличен и богат,
на щерките — роял или фортепиано,
стопанинът със Запада позапознат,
жена му не заспива без романи,
живеят въобще порядъчен живот
и гледат най-прилично, умно на нещата...
Едва ли те държат мужика като скот!
Аз наблюдавах — от каретата — селата,
народния живот — там няма нищета!
Когато в своите имения навлязох,
се сбраха селяни пред моята врата,
реват: „Ура!“ Аз на балкона се показах.
„Доволни ли сте?...“ — „Доволни сме!“ — крещят.
„И от управителя?“ „Да-а!“ Като другари
говорихме, поих ги, после — пак на път...
Убих един бекас в блатата стари,
заминах си. С тях малко бях, ала разбрах:
свободно те играят, пият, а сред тях

управителят ги потупва по плещите
като добър баща и кротък покровител...
И повече — какво?... А ако има днес
любители на бич, на робство и тиранство,
които, плюли на хуманност, дълг и чест,
петният родината и руското дворянство —
къде си, сатира, със своя бич, къде?
Разглеждах цяло лято руски книги тука —
като копейки стари са изтрити те,
морал изтъркан, безнадеждна скука...
Да! Жалко! Дреме руският свободен ум
А сатирата действа като куршум —
тя да удари и прикритите умее.
О, колко много, много вече ѝ дължи
Европа (може би, отчасти и Русия)
услуги важни...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.